

Deklaratioun. D'Budgetsdebatte si festgesat op den 11. an den 12. Dezember.

Mir kommen elo zur Diskussioun vum Revisiounsvorschlag 5673 iwwert d'Schafung vun engem neien Artikel 32bis an eiser Verfassung. Et sief drun erënnert, datt bei deem Text nom Artikel 114 vun eiser Verfassung ofgestëmmt gëtt, dat heescht mat enger zwee-Drëttel-Majoritéit. De Vote par procuration ass net erlaabt. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech bis elo schonn agedroen: den Här Paul-Henri Meyers, d'Madame Flesch, den Här Braz an den Här Henckes. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Alex Bodry. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

4. 5673 - Proposition de révision portant création d'un article 32bis nouveau de la Constitution

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

» M. Alex Bodry (LSAP), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mat dëser Verfassungsrevisioun maache mer eng net alldeeglech Operatioun. Ech menge mir si scho gewinnt, an deene leschte Jore sécherlech méi oft wéi dat nach an den 90er Joren de Fall war, systematesch eenzel Verfassungsbestëmmungen op de Leescht ze huelen an enger Revisioun ze ënnerzéien, mä haaptsächlech maache mer dat doduerjer, dass mer bestehend Formulëierungen an eiser Verfassung aktualiséieren, dat heescht op de Stand vun haut bréngen.

Éischter rar ass et, dass mer eng Zousazbestëmmung an eise Verfassungstext era-bréngen. D'Verfassung gëtt vervollständegt duerch en neien Artikel, den Artikel 32bis, iwwert d'Roll an d'Missioun vun de politesche Parteien. Et ass eigentlech net erstaunlech, dass eisen ursprüngleche Verfassungstext, well eis Verfassung geet jo eigentlech zum Deel op 1848, 1856 an 1868 an hirer Essenz zrëck, et ass net verwonnerlech, dass dee Moment an deene Verfassungstext vum 19. Jorhonnert d'politesch Parteien net erwähnt ginn. Et ass se deemools net ginn.

Zu Lëtzebuerg sinn déi éischt politesch Parteien, déi den Numm verdéngen, eréischt an deenen éischte Jore vum 20. Jorhonnert entstanen, praktesch alleguer aus traditionell politesche Parteien am éischte Véirel vum 20. Jorhonnert. Verwonnerlech ass et awer, dass et bis 2007 gedauert huet bis eis Verfassung sollt déi sozial a politesch Realitéit vun der Existenz a vun der institutioneller Roll vun de politesche Parteien zur Kenntnis huelen a politesch Parteien als sollech an eiem Verfassungstext verankeren.

Dat ass verwonnerlech, well ee jo awer weess, dass an dem praktesche Fonctionnement vun eisen Institutiounen, ob dat bei der Wahl vun der Chamber de Fall ass, ob dat bei der Regierungsbildung de Fall ass, ob dat och soss bei wichtege politesche Froen de Fall ass, politesch Parteien eng wesentlech Roll ze spillen hunn.

Ech géif souguer soen, dass d'Roll vun de politesche Parteien an dem Fonctionnement vun eise politeschen Institutiounen zu Onrecht also iwwer laang Jorzénge vun eiem ieweschte Gesetz ignoréiert ginn ass. Dat huet d'politesch Parteien net dovunner ofgehalé sech ze entwéckelen. Si konnten och niewent der Verfassung méi grouss ginn, méi staark ginn, méi oder manner gutt hirer Roll eigentlech als Parteie gerecht ginn.

Mä et bleift awer déi konkret Feststellung, wann ee kuckt wéi a weini politesch Parteien entstane sinn, dass do ëmmer e ganz enke Lien bestanen huet mat dem Ausbau vun den demokratesche Rechter, an dass, wat eigentlech de Lëtzeburger Stat méi demokratesch fonctionnéiert huet, wat parallel dozou eigentlech och politesch Parteien eigentlech eréischt entstane sinn a sech richteg entwéckelt hunn. A sécherlech war do e fundamentaalt Element d'Reform vum 1919 mat der Aféierung vum allgemengen demokratesche Wahlrecht hei zu Lëtze-

buerg a mat der Ofschafung vum Zensus-Wahlrecht an eiem Land.

Dës Proposition, fir den Artikel 32bis an eis Verfassung iwwert d'Parteie bäizefügen, schreift sech an an d'Efforten, déi dëst Parlament a besonnesch och déi zoustänneg Chamberskommissioun elo während Jore mécht, fir eise Verfassungstext un déi sozial, un déi politesch Realitéiten unzepassen. Et geet eis drëm, fir déi Ënnerscheeder, déi emol nach kënnen bestoen tëschent dem sougenannte Pays réel an dem Pays légal, auszemerzen an déi zwee Elementer uneenen erunzeféieren.

Dee Schrëtt do, dee Lëtzebuerg sech elo uschéckt ze maachen, ass e Schrëtt, dee munch aner Länner an Europa scho laang gemaach hunn. A Frankräich, an Däitschland, an Italien, a Portugal, a Griichenland, a Spuenien, sinn d'Parteien an hire Verfassungen, an hire Grundgesetzter verankert. Et fält op, dass dat ouni Ausnahm Verfassungstexter sinn, déi ech grad opgezielt hunn, déi eigentlech eréischt an deene leschte 60 Joer, 65 Joer entstane sinn. Et sinn also relativ jonk Verfassungen, déi d'politesch Parteien opgeholl hunn. An a méi ale Verfassungstexter, do bleiwe se, ähnlech wéi dat zu Lëtzebuerg de Fall ass, bis deen heitegen Dag eigentlech net erwähnt an deenen doten Texter.

Wat och opfält, dat ass, datt dat alleguerte Postdiktatur-Verfassung sinn, also Verfassung sinn, déi entstane sinn no enger Zäit vun Diktatur a wou et wichteg war den demokratesche Gedanken an deenen neie Verfassungstexter an de Vierdergrond ze stellen. An dozou huet och de Schutz an d'Erwähnung an d'Definitiou vun der Roll a vun de Missioun vun de politesche Parteie gehéiert, well d'Demokratie a politesch Parteien ganz enk matenee verbonne sinn.

D'Existenz vu politesche Parteien a virun allem och de Parteipluralismus sinn an den Ae vun der Kommissioun eng Viraussetzung fir e gutt fonctionnéierenden demokratesche System. D'Villfalt vun der Parteielandschaft, d'Liewegkeet vun de Parteienaktivitéiten, sinn och en Indikator fir déi méi oder manner gutt Gesondheet vun der representativer Demokratie; eng Form vun Demokratie, déi jo eigentlech ouni strukturéiert Organisatiounen, wéi d'politesch Parteien, net denkbar ass.

Politesch Parteie si wichteg, dat ass kloer. Ouni si kann eng parlamentaresch Demokratie net iwwer laang Zäit fonctionnéieren, mä et ass awer och gradesou kloer, dass eng Demokratie net eleng duerch d'politesch Parteie leeft. De perséinlechen Engagement vun all Bierger individuell oder kollektiv a Veräiner, Verbänn, Gewerkschaften, stellt ee grouss Mehrwäert duer an engem demokratesche System.

A wéi d'Parteie wichteg sinn, ass och deen Engagement nieft de Parteie fir eis Demokratie liewensnoutwendeg. Et bleift awer, an dat ënnerscheet politesch Parteie vun aneren Organisatiounen, dass si an eiem institutionelle System eng ervirragend Roll spillen.

Deen heite Versuch, fir d'politesch Parteien an der Verfassung ze verankeren, ass net deen éischten, deen an der Chamber diskutéiert ginn ass. Ech wëll net méi wäit zrëckhuelen, et kéint een dat maachen, et kéint ee Jorzénge zrëckgoen, mä wa mer nëmmen elo an deene leschten 20 Joer bleiwen, da war déi lescht grouss Diskussioun iwwert déi dote Fro - an ech ka mech selwer nach dorunner hei erënnere - Enn den 80er Joren, wéi och do ganz seriö de politesche Wëllen do war, fir deen dote Schratt ze maachen an d'politesch Parteien am Verfassungstext ze verankeren, deemools am Zesummenhang mat enger Reform vum Artikel 26 vun der Verfassung, deen iwwert d'Vereenigungsfräiheet schwätzt.

Et ass eigentlech am leschte Moment dovunner ofgesi ginn - an Dir wësst och deemools war an der Prozedur, dass all déi Diskussiounen zum Schluss vun der Legislatur gefouert gi sinn, wou ëmmer eng gewëssen Hektik an Nervositéit an de politeschen Debatte gären hei méi staark ervirtrëtt -, well op eemol Froen opgedaucht si wéi zum Beispiel déi - an dat war, mengen ech, déi, déi där ganzer Diskussioun definitiv e Rigel virgesat hunn -, wann een d'politesch Parteien an d'Verfassung aschreift, ob dann net och de Problem sech géif stelle vun enger Kontroll vun de Parteien, vun enger Verfassungskontroll oder enger Kontroll vun de Verfassungsméiglecheete vun de Parteien, wat deemools ee vun de Problemer war, deen op enger Lëscht vu Froen vun enger grousser Fraktioun hei aus deem Haus am leschte Moment opgedaucht war.

D'Nervositéit war grouss a sengerzäit ass dann op eemol decidéiert ginn d'Fangeren dovun ewechzeloossen, well all déi Froen,

war gemengt ginn, sengerzäit nach op waren an et sollt een dann am beschten net dorunner réckele goen, esou dass déi Diskussioun dann 1988, '89 esou ausgaangen ass, wéi se ausgaangen ass. Et louch och deemools en Avis négatif vum Statsrot vir zu där doter Fro, deen d'Theorie deemools voll vertrat huet fir ze soen: Majo, mir hu jo en allgemengen Text iwwert d'Vereenigungsfräiheet, dann ass et elo net néideg, dass mer nach spezifesch dann och de spezielle Fall vun der Vereenigungsfräiheet vun de Parteie géifen an de Verfassungstext era-schreiwen.

Haut si mer e Stéck méi wäit komm. D'Diskussioun huet erm ugefaangen an eiser zoustänneger Chamberskommissioun. Mir hunn eis schlusslech op en Text géeneegt, deen ech och d'Eier hat, a Form vun enger Proposition de révision an déi Prozedure vun der Chamber eranzerechen.

Wat war den Ausgangspunkt vun deem Text? Den Text war inspiréiert vun ähnlechen Dispositiounen an auslännesche Verfassungen, wou probéiert ginn ass fir e puer wesentlech Elementer eranzehuelen, ouni awer e längert Kapitel iwwert d'Parteie wëllen an eis Verfassung eranzeschreiwen.

Een Element war de Bäitrag, deen d'Parteie leeschten zur öffentlecher Meenungsbildung. En zweet Element war, dass d'Parteien och mathëllefen den Ausdrock vun dem allgemenge Wahlrecht ze realiséieren, an en drëtt Element, wat bäikomm war, dass d'Parteien eigentlech den Ausdrock sinn och vun dem Pluralismus an enger Demokratie.

Déi dräi Elementer hunn eis essenziell geschéngt an et waren déi, déi mer an eiser Textpropositioun zrëckbehalen hunn.

D'Suerg war et, dass mer knapp, prezis Formulatiounen fannen. D'Suerg war et och, dass mer eng Formulatioun fannen, déi neutral ass an deem Sënn, dass sech net aus deem Text hei an der Verfassung direkt Rechter ofleede loossen. Dat soll d'Fro sinn herno vu Spezialgesetzter.

Hei hu mer en Text gemaach, an deem net Rieds geet vu Parteiefinanzéierung. Déi ass es wéi es méiglech, ob d'Parteien an der Verfassung stinn oder ob se net drastinn. Hei geet net Rieds och vun anere Froen, wou mer awer och ganz kloer zum Ausdrock bruecht hu bei aneren Diskussiounen, dass mer der Meenung sinn, dass absolut Fräiheet soll hei zu Lëtzebuerg bestoe bleiwen, wat d'Konstitioun vu politesche Parteien ugeet, an dass et net ka sinn, dass et zu iergendenger Form vu Kontroll vun dem Entstoe vu politesche Parteien hei zu Lëtzebuerg sollt kommen.

De Lëtzeburger huet sech eng Kéier zu där doter Fro kloer ausgeschwat an dat ass mengen ech och haut d'gängeg Meenung hei am Haus, dass een net sollt op esou e Wee goen. Duerfir also och net iergendwéi en Hinweis an deem Verfassungstext, deen iergendwéi géif esou e Wee iwwerhaupt méi licht maachen an Zukunft.

D'Fro, déi sech och gestallt huet, war: Wou setze mer deen Artikel do eran? Et ass jo net onschëlleg, a wat fir ee Kapitel dass een eng bestëmmte Verfassungsdispositioun eranhëlt. Mir waren net der Meenung, dass den Artikel 16 dee richtegen Emplacement wär fir dat ze maachen, wat, wéi gesot, de Wee war, deen an den 80er Jore versicht gi war ze beschreiden. Mä mir hunn eis decidéiert, dass mer dat sollte maachen am Kapitel iwwert d'Puissance souveraine a Form vun engem neien Artikel, den Artikel 32bis, dee proposéiert gëtt an dat dote Kapitel eranzehuelen.

Mir wëssen awer och, dass, wa mer mat eisen Aarbechte ronderëm de Réagencement vun dem gesamte Verfassungstext fäerdeg sinn, wou mer, mengen ech, behäertzt weider dorunner schaffen, dann deen doten Artikel iwwert d'Parteie wahrscheinlech op enger anerer Plaz an der Verfassung wäert en definitiven Ancrege fannen.

D'Regierung huet Positioun bezunn den 31. Juli 2007. Dat war eng positiv Stellungnahm vun der Regierung zu där Proposition, zum Prinzip vun der Proposition an eigentlech och zum Text vun der Proposition de loi, déi jo och e Konsensus reflektéiert huet innerhalb vun der zoustänneger Chamberskommissioun.

E puer Méint méi spéit, de 6. November dëst Joer, war et de Statsrot, dee säin Avis zu där Proposition de révision gemaach huet. De Statsrot huet seng Retizenzen, déi e viru knapp 20 Joer geäussert huet, opgin an ass och zur Iwwerzeegung komm, dass déi Verankerung vun de politesche Parteien an der Verfassung awer Sënn mécht an dass déi Reservén, déi ee konnt hunn, net déi Wichtigkeet hunn, fir dass ee sech kéint esou engem Schratt opposéieren.

De Statsrot hat eigentlech och deen dote Revirement scho virgedeit an deem kollektiven Ouvrage, dee se erausginn hunn zu Ulass vum 150-Joer-Bestoe vum Statsrot, wou en an där Fro, wéi, wat soll an eng Verfassung stoe kommen, och ausdrécklech de Wonsch geäussert huet, dass d'politesch Parteie sollen an engem neie Verfassungstext erwähnt ginn.

De Statsrot ass also positiv zu eiser Initiativ, huet awer en neien Text proposéiert, awer net am selwechten Otemzuch gesot, firwat e prezis eisen Text net esou gutt fënn - well soss proposéiert e jo normalerweis keen neien Text - a wat eigentlech d'Plus-value vu sengem Text ass par rapport zu deem Text, dee mir an d'Diskussioun erabruecht haten.

Mir hunn nach eng Kéier eis dat seriö ugekuckt a mir sinn awer zur Konklusioun komm, dass souwuel stilistesch wéi och semantesch eng Rei vun Argumenter fir den initialen Text vun der Proposition de révision schwätzen a mir hunn eestëmmeg festgehalten an der Kommissioun, dass mer hei dem Plenum wëllte proposéieren, dass mer sollte beim ursprünglechen Text bleiwen. En Text an zwee Sätz formuléiert, wou déi wichtigst Elementer vun der Missioun vun de politesche Parteien an eisen Ae sech dran erëmspielen.

Et ass also an deem Sënn, wou ech am Numm vun der Kommissioun géif der Chamber proposéieren, am Kapitel III vun eiser Verfassung, dat iwwert d'Puissance souveraine handelt, en neien Artikel 32bis anzeschreiwen, mat folgendem Wuertlaut:

«Les partis politiques concourent à la formation de la volonté populaire et à l'expression du suffrage universel. Ils expriment le pluralisme démocratique.» Ech géif lech bieden, dës Propos unzehuelen.

Merci.

» Plusieurs voix - Très bien!

» M. le Président.- Ech soen dem Här Alex Bodry Merci. Als éischte Riedner ass den Här Paul-Henri Meyers agedroen. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

» M. Paul-Henri Meyers (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, Merci dem Alex Bodry fir de schrëftlechen a mëndleche Rapport. Dat erlaabt mir, e bësse méi kuerz an e bësse méi konzis op d'Problematik anzegoe vun deem neien Artikel 32bis.

Duerch den neien Artikel 32bis kréien d'Parteien eng Plaz an eiser Verfassung. Si kréien eng Plaz an der Verfassung? Hu se déi Plaz net scho laang, och wa se mat kengem Wuert an der Verfassung ernimmt sinn?

Kucke mer emol d'Realiteit, wéi se zu Lëtzebuerg am politesche Beräich an och an der Verfassung ass. Lëtzebuerg ass eng representativ Demokratie. Esou seet et den Artikel 50 vun der Verfassung. D'Chamber vertritt d'Land. D'Chamber, Dir Dammen an Dir Hären, dat sinn d'Deputéiert. D'Deputéiert gi gewielt nom Suffrage universel, au scrutin de liste. D'Lëschten awer, vun deenen den Artikel 51 schwätzt, gi vun de Parteien opgestallt, zum gréissten Deel och mat Kandidaten vun hirer eegener Partei.

D'Parteien hunn e Grondsazprogramm. D'Parteien hunn och e Wahlprogramm. D'Kandidaten si gehalen, dee Programm oder déi Programmer ze kennen. Si engagéiere sech duerch hir Kandidatur och matzewirken, fir dass dee Programm ka realiséiert ginn. Dee Programm fléisst, souwäit d'Parteien an der Regierung vertruede sinn, och an de Regierungsprogramm an.

Dir Dammen an Dir Hären, à propos Regierung: Den Artikel 76 vun der Verfassung gesäit vir, datt de Grand-Duc seng Regierung organiséiert. D'Regierung muss wéinstens dräi Memberen ëmfaassen.

Wéi ass d'Wierklechkeet? D'Regierung ass a Wierklechkeet d'Resultat vun de Verhandlungen, déi tëschent de Parteien, déi sech op de Regierungsprogramm an op d'Opdeelung vun den eenzelne Ministèreeneegen, gefouert ginn. D'Membere vun der Regierung gi vun de Parteie virgeschloen. De Grand-Duc, deen näischt decidéiere kann ouni de Contreseing ministériel, nennt déi Ministeren a Statssekretären, déi a Wierklechkeet vun de Parteie virgeschloen ginn.

D'Regierung selwer brauch an der Chamber eng Majoritéit vun Deputéierten, déi och bereet sinn, an enger Motioun der Regierung hiert Vertrauen auszuschwätzen - ob-schonn och dat net an der Verfassung virgesinn ass.

Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen déi puer Beispiller maache ganz kloer, wéi eng Roll d'Parteien an eiser parlamentarescher Demokratie anhuelen. An ech mengen, et brauch een déi Beispiller net weiderzeentwéckele fir eis ze weisen, dass bei eis esou wéi an anere westeuropäesche Länner

d'Parteien am Mëttelpunkt vun de politeschen Aktivitéite stinn. D'Demokratie an de Länner a Westeuropa an och soss an der Welt steet a fält zu engem groussen Deel mat de politesche Parteien.

Et sinn iwwregens och d'Parteien, déi sollen zu der Stabilitéit an der Continuitéit vun den demokrateschen Institutione bäidroen. Duerfir hunn och an deene leschte Jorzéngten ëmmer méi Länner d'Parteien an hir Verfassung ageschriwwen. Den Alex Bodry huet dat schonn ernimmt. Et sinn och besonnesch déi Länner, déi an deene leschte 60 Joer nei Verfassunge kritt hunn, déi d'Parteien an hirer Verfassung ernimmen. Dat ass de Fall, wéi dat scho gesot ginn ass, fir Däitschland, Frankräich, Éisträich, Italien, Spuenien a Portugal.

Hei zu Lëtzebuerg ginn d'Diskussionen iwwert d'Aschreiwung vun de Parteien an d'Verfassung, esou wéi den Alex Bodry et gesot huet, op d'80er Jore vum leschte Jorhonnert zréck. D'Partei bestinn awer zu deem Zäitpunkt schonn, ech wëll net soen 100 Joer, mä op jidde Fall 80 Joer. Si si géint Ufank vum leschte Jorhonnert duerch hir strukturéiert Aktivitéite geschafe ginn, an et kann een och feststellen, dass vun deem Moment un d'Parteien eng ëmmer méi grouss Roll an der politescher Aktivitéit hei zu Lëtzebuerg gespillt hunn.

Dat wërft natierlech d'Fro op: Wann d'Parteien zënter elo méi wéi 100 Joer bestinn an esou eng wichteg Roll am Kader vun eisen Institutione spillen, woufir huet et esou laang gedauert, bis d'Parteien an d'Verfassung ageschriwwen si ginn? A firwat maache mer dat da just elo?

Ech wëll net do geschichtlech zréckblécken an an all Detailer goen, mä ech wëll awer drop opmierksam maachen, dass besonnesch am 19. an och am Ufank vum 20. Jorhonnert vis-à-vis vun de Parteien ëmmer eng ganz grouss Méfiance bestanen huet. An Dir kënnt do eng ganz ëmfangräich Literatur nokucken, wou net ëmmer ganz gutt iwwert d'Partei geschwat a geschriwwen ginn ass.

D'Partei selwer waren net erpicht - op jidde Fall net am Ufank vum 20. Jorhonnert -, fir an der Verfassung oder an engem Gesetz ernimmt ze ginn, well se gefäert hunn, dass duerch gesetzlech Regelungen och hir eege Fräiheet a villen Hisiichte kéint ageschränkt ginn.

Et muss ee sech dann d'Fro stellen: Ass déi Situatioun haut geännert? Si ass ganz sécher geännert, well mer eng aner Approche zu de Parteien hunn, well mer haut och déi wichteg Aktivitéite vun de Parteien unerkennen, well mer bereet sinn, d'Parteien, déi selwer opgrond vun demokratesche Regele fonctionnéieren, och an eiser representativer Demokratie ze stäerken an och an der Verfassung hinnen déi Roll unzekerennen, déi si a Wierklechkeet hunn.

Et gëtt awer een zweete Grond, dat ass deen, dass Enn vun den 90er Joren duerch d'Gesetz vum 7. Januar 1999, wou d'Parteien eenzel Käsche vun hire Wahlcampagnen zréckbezuelt kréien, d'Fro och vun der Definitiou a vun der Finalitéit vun de Parteien gestallt ginn ass. Duerfir huet och d'Verfassungskommission schonn am Joer 2001 d'Méiglechkeet vun engem Verfassungstext iwwert d'Parteien diskutéiert.

Zënter dem Joer 2004 ware mer eis eens, an de groussen Zich, iwwer e Gesetzesvorschlag, deen an d'Proposition de loi vum Alex Bodry agefloss ass.

D'Kommission huet sech bei de Verfassung vun aneren europäesche Länner inspiréiert, a mir hunn zu engem gudden Deel och déi Texter iwwerholl, déi an anere Verfassungen - notamment an der franséischer Verfassung an an der spuenescher Verfassung - bestinn.

Deen neien Artikel gëtt keng Definitiou vun de Parteien, mä hie stellt eigentlech d'Finalitéiten an d'Aufgabe vun de Parteien fest, ouni awer exklusiv ze sinn. Well déi Aufgaben, déi opgezielt sinn, sinn net eleng d'Aufgabe vun de Parteien.

Wat seet den Text?

Den Text mécht dräi Aussoen: Éischtens seet en, dass d'Partei sech bedeelegen un der öffentlecher Meinungsbildung. Wann een öffentlech Meinungsbildung seet, déi d'Partei solle maachen, da setzt een natierlech och viraus, dass d'Parteien ee Programm hunn, dass se gesellschaftlech Zilsetzungen hunn an dass se och déi Zilsetzungen dem Wieler wëlle vermëttelen.

Si maachen dat selbstverständlech net selbstlos, well, wa se sech u gesellschaftlechen Diskussionen bedeelegen, dann ass dat natierlech fir och d'Unerkennung beim Wieler ze fannen, fir d'Stëmm ze kréie vum Wieler, a fir, doduerch dass d'Partei déi Stëmmen kritt, sech och un der Ausübung

vun der politescher Muecht bedeelegen ze kënnen.

Well loosse mer net vergiessen: Eng Partei besteet net einfach, fir Partei ze sinn, mä eng Partei huet u sech als Zilsetzung, fir gewielt ze ginn, oder fir seng Leit gewielt ze gesinn, a fir sech dee Moment och un der Regierungsarbeit kënnen ze bedeelegen.

Den Artikel seet dann och, dass se den Ausdrock si vum Suffrage universel. Dat kéint e weéneg restriktiv kléngen. Ech mengen awer net, dass et dat wär. Et ass eng Ausso, déi sech och op aner Institutionen oder aner Organisme ka bezieen an net eleng op d'Parteien.

Eng lescht Ausso ass déi, dass d'Parteien den demokratesche Pluralismus duerstellen. Dat ass eng Ausso, déi besonnesch op eis Länner zoutreëft, well mer an eise Länner dovun ausginn, dass net eng Partei eleng regéiert, mä dass mer eng Vielfalt vu Parteien hunn, déi de Pluralismus duerstellen a wou jiddferen och seng Meinung an déi politesch Diskussion dobaussen an hei an der Chamber soll a muss mat abréngen. Dat ass Pluralismus, dat ass och Demokratie, esou wéi mir et verstinn. An dat stellt sech par Opposition zu deene Länner, déi eigentlech nëmmen eng Partei kennen, wou mer allerdéngs da soen, dass dat keng Demokratie an eisen Ae kënnen sinn, esou wéi mir Demokratie verstinn.

Dir Dammen an Dir Hären, den Text vum Artikel 32bis stellt an eisen Aen zu deem Zäitpunkt en optimalen Text duer, ouni wëllen auszuschléissen, dass deen Text och an Zukunft sech kann entwéckelen an da muss een, och wat d'Rechter ugeet, vun deenen den Alex Bodry geschwat huet, och vläicht spéider méi prezis an d'Verfassung aschreiw. Dat muss sech erginn, compte tenu vun eenzelne gesetzlechen Texten, mat deene mer och an deenen nächste Wochen eis nach ze befaassen hunn.

D'Fro, Dir Dammen an Dir Hären, vun der Plaz vun de Parteien an der Verfassung ass vum Alex Bodry ausféierlech behandelt ginn. Ech mengen, et brauch een net dorop zréckzekommen. An eisen Aen - an den Ae vun der Kommission - war d'Kapitel III, dat iwwerschriften ass «De la puissance souveraine» eigentlech dat eenzegt Kapitel, dat a Fro komm ass, fir d'Parteien an d'Verfassung anzuschreiw. Well mer därefen net vergiessen - an ech hunn et jo am Ufank bewisen, duerch déi puer Beispiller -, dass d'Parteien duerch déi Aarbecht, déi se maachen, duerch de Rôle, dee se ze erfëllen hunn, sech och wesentlech bedeelegen um Exercice vun der nationaler Souveränitéit.

Dir Dammen an Dir Hären, mir hunn déi Diskussion hei an aller Objektivitéit an an der Unanimitéit vun der Kommission gefouert. Ech kann och am Numm vu menger Fraktioun soen, dass mir deen Text hei, souwuel wat d'Form, wat d'Plaz an der Verfassung, wat de Contenu ugeet, wäerte stëmmen.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Ech soen dem Här Meyers Merci. Als nächst Riednerin ass d'Madame Colette Flesch agedroen. Madame Flesch, Dir hutt d'Wuert.

» **Mme Colette Flesch (DP).** - Merci, Här President. Här President, léif Kolleegen, fir d'alleréisch wëll ech dem Auteur-rapporteur vun der Proposition de loi, dem Alex Bodry, Merci soe fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport, deem ech bäiflichte wëll, a wou ech och net alles wäert répétéieren, wat hie virduen op dëser Tribün esou gutt virbruecht huet.

Dem Här Paul-Henri Meyers säi Raisonement iwwert de Fait, dass d'Parteien am Fong schonn an der Verfassung virkommen, ass an engem gewësse Mooss imparabel. Mä nach ass déi Referenz implizit, an expressis verbis war d'Existenz vun de Parteien bis elo an onser Verfassung net consacréiert. Ech mengen, et ass eng gutt Saach, dass mer dat elo maachen. D'Virriedner an notament de Rapporteur sinn op d'Virgeschicht vun där Proposition zu engem Complément zu onser Verfassung agaan. Ech wëll dat net répétéieren. Ech wëll mech nëmmen driwwer freeën, dass mir déi Diskussion konnten an der Verfassungskommission an aller Sérénitéit féieren an dass mer konnten unanime zu enger gemeinsamer Positioun kommen.

Ech wëll vläicht just zwou oder dräi Remarquë maachen, déi och am schrëftleche Rapport opgeworf sinn, mä déi et menger Meinung no verdéngen och nach eng Kéier erwähnt ze ginn. Dat ass, dass wa mer elo d'Parteien an deen Artikel 32bis vun der Verfassung aschreiw, dat kengeswee eng Restriction bedeit un den Dispositione vum Artikel 26 vun der Constitution, also vun der Liberté d'association.

Ech wëll derbäifügen, dass de Fait, dass d'Parteien an d'Verfassung ageschriwwen ginn, och an näischt hire Statut préjugéiert. Also de Fait, d'Parteien an d'Verfassung anzuschreiw, bedeit net, dass eng Partei sech muss dësen oder dee Statut ginn. D'Partei kënnen weider Associations de fait sinn, wéi se et bis elo waren.

Drëtt Remarque: Selbstverständlech heescht d'Aschreiwung vun de Parteien an der Verfassung och net, dass den Artikel 50 iwwert d'Interdiction vum Mandat impératif géif hifälleg ginn. Dat bleift nach wie vor bestoen. Et kann ee sech d'Fro stellen, wéi oft a déi streng déi Disposition ugewand gëtt. Den Alex Bonn huet doriwwer vill geschriwwen, mä nach ass dat eng Disposition, déi a mengen Aen an ons Verfassung gehéiert a ganz wichteg ass.

Ech wëll och - wéi meng Virriedner - soen, dass onser Meinung no d'Plaz, wou mer deen Artikel 32bis aschreiw, déi richteg ass am Chapitre vun der Puissance souveraine, fir dee Rôle, deen d'Parteien an onser demokratescher Gesellschaft spillen, ze würegen.

Zur Formulatioun. D'Regierung souwuel wéi de Conseil d'État hu sech quant au fond mat där Proposition vum Artikel 32bis d'accord erkläert, mä de Conseil d'État huet, ouni iergendeng Motivatioun unzeginn - an ech fannen dat relativ erstaunlech -, eng nei Redaktioun proposéiert, déi onser Meinung no an der Kommission net esou gutt war wéi déi, déi mir proposéiert hunn, oder déi de Rapporteur proposéiert huet. De Conseil d'État huet proposéiert, mer sollte schreiw: «Les partis politiques concourent à l'expression du pluralisme démocratique, à la formation de la volonté populaire et à l'exercice du suffrage universel.»

An onsem Text soe mer och, dass d'Partei «concourent à la formation de la volonté populaire». Si sinn net déi eenzeg, déi e Rôle doranner spillen, mä e ganz wichtige Participant un där Formation de la volonté populaire. Si konkurréieren och. Si droen zur Expressioun vum Suffrage universel bäi, mä mir sinn der Meinung, dass d'Parteien als solch wierklech d'Expressioun si vum Pluralisme démocratique. Dofir war déi Formulatioun, déi Definitiou vum Conseil d'État, deen och e Concours bei der Expressioun vum Pluralisme démocratique de Parteien zougeschriwwen huet, ons net wäit genuch gaangen.

Ech wëll also ganz kloer den Text ënnerstëtzen, deen ons de Rapporteur proposéiert huet. Mir wäerten den Text, esou wéi e vun der Kommission virgeluecht ginn ass, och stëmmen.

Merci.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Ech soen der Madame Flesch Merci. Als nächste Riedner ass den Här Félix Braz agedroen. Här Braz, Dir hutt d'Wuert.

» **M. Félix Braz (DÉI GRÉNG).** - Merci, Här President. Ech wëll och direkt agangs am Numm vun der grénger Fraktioun dem Här Bodry Merci soen, net nëmme fir säi schrëftleche Rapport, mä och effektiv fir den Input, deen hie geliwwert huet an der Kommission, an och fir seng mëndlech Presentatioun. Och deels, wat den Här Meyers an d'Madame Flesch scho gesot hunn, erlaabt eis et net nach eng Kéier mussen ze widerhuelen, wat mer zu verschiddene Punkten denken, well mer eis deenen einfach kënnen uschléissen.

Ech wëll just awer nach e puer Remarquen trotzdeem maachen. Eng éischt fir ze ënnersträichen, dass déi Inscriptioun, déi mer haut maachen, eiser Meinung no eng noutwendeg ass, well se och an engem bestëmmte Kontext stattfënnt. Ech mengen, dat soll een och mam Numm nennen. Mir waren eis eens, dass mer déi heiten Inscriptioun an déi Diskussion, déi do hannendru läit, wollte parallel zu deem Gesetz maachen iwwert d'Parteiefinanzéierung. Dass mer also aus där Fro do wollten eigentlech eng eenzeg Diskussion maachen, well effektiv eng Partie Voleté vun där enger Fro mat där anerer och ze dinn hunn. Ech fannen och, dass et dee gudd Wee war, fir béid Saache wëlle parallel ze diskutéieren, och wann elo formel ee Vote virun deem anere geschitt.

U sech, wann ee wëllt déi Relatioun beschreiw, kéint ee soen, dass d'Lëtzebuerger an hir Demokratie scho méi laang e Kand haten, an dass dat Kand dann och elo en Numm kritt. Dat ass wuel nëmmen eng gutt Tat, an trotzdeem ass et iergendwou wouer. Den Här Meyers huet et virdu scho begrënt. Iergendwou hunn d'Parteien ëmmer existéiert. Net nëmmen an der Realitéit, mä si hunn och de fait e Rôle gespillt dobaussen. Mir ginn deem Émstand do an deem Kand do elo endlech deen Numm, deen et verdéngt.

Vläicht ass dat net éischter geschitt, well och eng gewësse Méfiance do ass bei de Leit par rapport zu Parteien. Iwwregens net nëmme par rapport zu Parteien; et sinn elo an de leschte Jore verschiddentlech Sondagë gemaach ginn, wou d'Vetraue vun de Leit an d'Institutione gefrot ginn ass. Do huet ee bei deene Sondagë kënnen gesinn, dass d'Vetrauen an d'Parteien net ëmmer dat héchste war. Et ass also eng gewësse Méfiance vis-à-vis vun deene Strukturen do, well deene Strukturen ënnerstallt gëtt dat wären Apparater, wou nëmmen eng Meinung, nämlech déi vun der Majoritéit géif gëllen, an déi souwisou am eegenen Intérêt nëmme géifen nodenken a fonctionnéieren. An dat ass ee Virwurf, deen ee jo relativ oft héiert.

An dach menge mer, dass dat net d'Realitéit beschreift, wourëms et bei de Parteien geet. Au contraire! D'Parteien hunn an eisen Aen e ganz nützleche Rôle ze spillen, well si et fäerdeg bréngen, e Lien oprecht ze halen tëschent dem Wahlgang an deene Leit, déi gewielt ginn. Wann et d'Parteien net géif ginn an et géif nëmme Lëscht ginn, da géif sech de Lien tëschent Wieler a Gewielten dorobber limitéieren, all puer Joer um Wahlsonndeg sech der Wahl ze stellen, an da wären déi Leit nees an hir Fräiheet entlooss. Dat ass awer net de Fall, an dat ass doduerch net de Fall, well et déi politesch Strukture gëtt, an deene sech all Bierger kann engagéieren.

Natierlech muss ee sech dann als Bierger och décidéieren fir déi Struktur, déi ee wëllt maachen. Mä déi Leit, déi Wieler, déi sech décidéieren fir an eng politescher Struktur ze schaffen, hunn d'Méiglechkeet, iwwer all d'Joren nom Wahlgang nach ëmmer e Lien zu deene Leit ze behalen, déi gewielt gi sinn, an dat ass en nützleche Lien.

Dee Lien funktionéiert och contrairement zu de Wahlen fir Leit, déi kee Wahlrecht hunn. All déi Leit, déi hei zu Lëtzebuerg liewen - an där sinn et der vill -, déi d'Lëtzebuerger Nationalitéit net hunn, déi also bei Landeswahlen beispillsweis net kënnen participéieren um Urnegang, och déi hunn haut - a si maachen et an all de Parteien - d'Geleeënheet, do awer politesch matzeschwätzen, andeem se sech iwwer hiren Engagement an der Partei och un déi Leit kënnen adresséieren an och op deene Kongresser kënnen mat ofstëmmen, wann et drëms geet Parteimeenungen festzeleeën, esou dass also och d'Parteien net nëmmen en Integratiounsrolle spillen, deen an engem Land mat 40% Netlëtzebuerger e ganz wichtige Rôle ass.

D'Partei spillen dee Rôle a si ginn och deene Leit d'Méiglechkeet, op deem Niveau do politesch matzeschwätzen an iwwert d'Ofstëmmungen op de Kongresser och iergendwou e Stéck Afloss ze huelen op d'politescht Geschéie vum Land. Dat ass e wichtige Rôle, deen d'Partei spillen, grad hei zu Lëtzebuerg.

Mä dee Rôle funktionéiert och an déi aner Richtung. Et ass och fir d'Éluë gutt a wichtig ze wëssen, wat d'Leit denken, an dat geschitt am Gespréich, wat ee mat all de Leit kann hunn, mä dat geschitt eben nun och emol duerch d'Gespréicher an d'Debatten an der Partei bannendran. Et ass also keng Autobunn, déi nëmmen an eng Richtung géif fueren. Dee Lien tëschent de Wahlen an de Gewielten, dee Lien fir den Electeur bleift bestoen och a béide Richtungen, och fir dass d'Éluë kënnen emol de Bols huele bei de Leit, déi déi Décisionen am Alldag erliewen, déi d'Politik hëlt.

Et ass also e wichtige Rôle, deen d'Partei spillen, an duerfir, trotz där Méfiance, déi mer kennen aus verschiddene Sondagen, si mer der Meinung, dass besonnesch d'Parteien hei zu Lëtzebuerg e ganz wichtige Rôle ze spillen hunn.

Mir ginn net op de Wee mat dëser Aschreiwung an der Verfassung fir eng Reglementatioun vun de Parteien mat derbäizeliwweren. Doriwwer ass laang diskutéiert ginn. Den Här Bodry huet och virdu a sengem Rapport schonn dorobber verweisen, dass dat och zu engem bestëmmten Zäitpunkt emol de Grond war, firwat dass déi Diskussionen net méi wäit konnte goen.

Mir mengen, dass dat sech och begrënne léisst, firwat dass haut méiglecherweis d'Meenungen anerer sinn. Den éischte Grond ass, mengen ech, dass mer alleguer-

ten awer eis ëm e Konsens beméit hunn. E Konsens, deen als Resultat awer huet, dass mer déi Inscriptioun vun de Parteie kënnen maachen, well mer dat awer ënnert dem Stréch als dee wichtigste Moment an dëser Debatt considéiert hunn a jiddferen och bereet war, sech op deen aneren duerzebe-wegen.

Deen zweete Grond - an deen ass vläicht méi praktesch a vläicht och méi wichteg -, dat ass, well mer zënter där Zäit, wou déi Debat-ten hei zu Lëtzebuerg gefouert gi sinn an net op en Enn gaange sinn iwwert d'Parteien haut e puer Erfahrungen alleguerte bäikritt hunn, an déi Erfahrungen, déi mer bäikritt hunn, dat sinn déi Erfahrungen, déi beispills-weis eis däitsch Nopere gemaach hunn.

Den Här Bodry huet dat virdu rappeléiert. Et gétt eng Partie Länner an Europa, effektiv an der Haaptsaach déi, déi eng diktato-resch Vergaangenheet hunn, déi hunn deels méi Réglementatiounen iwwert d'Par-teien, a wann ee kuckt a wéi engem Land dass an de leschte Joren déi Gesetzgebun-gen am meeschten ugewandt gi sinn, dat war an Däitschland. Dat war an Däitschland ënnert dem Drock vun der Existenz a vum Opkomme vu rietsextreme Parteien a Grup-peierungen. Wann een da kuckt wat déi Ge-setzgebunge gehollef hunn, da muss ee feststellen, dass et zumindest esou vill Pro-blemer geschafen huet, wéi dass et pro-béiert hätt der ze léisen.

Dat war virun enger Partie Joren nach net an deem Ausmooss do kloer, an d'Erfah-rung, déi ee konnt sammeln unhand vum däitsche Beispill, mengen ech, huet och bei Verschiddenen dozou gefouert, dass ee sech seet, dass déi Réglementatioun vun de Parteie vläicht net esou vill bréngt, wéi dat wat ee sech kann erhoffen hannert där Iddi. Duerfir menge mer, dass et e gudde Kompromiss an e gudde Konsens ass, deen haut, Enn vum Joer 2007, op deenen dote Froe konnt fonnt ginn.

De Fait, dass mer se net méi reglementéie-ren, huet awer och den Avantage, dass et weiderhin de Leit fräigestallt bleift, sech ze organiséieren, fir sech u Wahlen oder och net, mä allgemeng nëmmen um politesche Liewen ze bedeelegen. Déi classesch Form vun der politescher Partei ass eng Form, mä et wäert weiderhi jiddferengem am Respekt vun der Liberté d'association fräibleiwen, sech esou zesummenzedinn, wéi en dat gä-ren hätt, sief et als Biergerinitiativ oder als Biergerlëschtsch oder wéi och ëmmer. Et ass eigentlech, fanne mir, och kee Verloscht, dass et niewent deem engen och dat anert nach ëmmer däréi ginn an och dat ass ee Punkt, deen derfir plädéiert, dass een d'Ré-glementatioun net ze vill prezis soll be-schreiwen.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

An dach ass och do e bësse Réglementa-tioun awer schonn ënnerwee. Wa mer näm-lech haut vun der Inscriptioun vun de Par-teien an d'Verfassung schwätzen, dann ass et eben och op deem Hannergrond vum Parteiefinanzéierungsgesetz. An deem Ge-setz, mat deem mer eis jo och geschwé wäerten an der Plénière ofginn, sti wuel eng ganz Partie Réglementatiounen dran. Et ass also trotzdeem net wéi wann d'Parteie guer net reglementéiert wäeren. Et gétt wuel nâischt an der Verfassung am Detail elo iw-wert d'Parteie gesot, ausser iwwert hire Sënn an hiren Zweck, mä et wäert natierlech an deene Gesetzter, déi domadder ze dinn hunn, zum Beispill d'Parteiefinanzéierungs-gesetz, wuel esou sinn, dass mer eng ganz Partie an och prezis Réglementatiounen zum Wiese vun de Parteien hunn.

Dat gesot, soen ech nach eng Kéier dem Här Bodry als Rapporteur Merci, och de Kolleege fir d'Aarbecht an der Kommis-sioun, a bréngen d'Zoustëmmung vun der grénger Fraktioun zum Aschreiwe vun en-gem neien Artikel 32bis.

» M. le Président.- Merci, Här Braz. Fir d'ADR huet elo den honorabelen Här Henckes d'Wuert.

» M. Jacques-Yves Henckes (ADR).- Merci, Här President. Och meng éischt Wieder fir Merci ze soen dem Rapporteur fir säin exzellente mëndlechen a schrëft-leche Bericht an och fir déi ganz Dynamik, déi en an dëser Fro un den Dag geluecht huet, fir datt mer schlussendlech alleguer-ten ons konnten op en Text eenegen.

Doduerjer, datt d'Parteien an d'Constitu-tioun kommen, kann ee bal soen, datt se do-madder och hir Lettre de noblesse zouge-stane kréien, well et ass ëmmer awer e grousst Evénement wa Parteien, déi zu dem Ausdrock vun dem Wëlle vum Vollek bäi-droen, kënnen och elo an der Verfassung mat zrëckbehale ginn.

Mir gesinn, datt am europäesche Kontext eng etlech Länner, iwwert d'Halschent, elo vun de Parteien an hirer Constitutioun schwätzen. Bei onsen immédiate Noperen ass dat Däitschland a Frankräich. D'Belsch hunn dat net. Et gesäit een, datt déi Formu-léierungen, wéi d'Parteien definéiert ginn, ganz no leien och zu deem Text, dee mir haut sollen a wëlle verabschieden.

Et gesäit een, datt an Däitschland, a Spue-nien, a Griichenland, an Italien zousätzlech Konditiounen opgestallt gi sinn, wat d'Par-teien ugeet, datt se sech zum Beispill mus-sen de konstitutionelle Prinzipien ënnerwer-fen, datt se demokratesch organiséiert sinn an esou weider. Dat si lauter Explikatiounen an Nécessitéiten, déi sech historesch erklä-ren a wou mir geduecht hunn, datt et zu Lët-zebuerg net noutwendeg wär, fir esou Dis-positiounen an onser Constitutioun festze-halen.

D'Parteien hunn e wichtige Rôle an onser Demokratie ze spillen. Dat bedäit och na-tierlech, datt se mussen dofir déi néideg fi-nanziell Moyenen hunn an och d'Moyenë vu Kommunikatioun. Och dat ass eppes wat muss mat der Zäit iwwert d'Gesetzter garan-téiert ginn.

En anere Wee, deen ons als ADR ganz wichteg schéngt, dat ass de Wee och vum Referendum, wou et drëm geet fir am Dia-log mat dem Bierger verschidden Déci-siounen kënnen ze huelen, mat hinnen iwwert hir Problemer ze diskutéieren a fir ver-schidde wesentlech Reformen am Land kënnen duerchzesetzen. Duerfir hoffe mer, datt de Referendum, d'Initiative populaire, wäert och iwwert d'Gesetz in Bälde hei an onser Chamber kënnen diskutéiert ginn.

Dat gesot, fanne mer dës Reform vun onser Constitutioun gutt a mir wäerten als ADR och dësen Text stëmmen.

» Une voix.- Très bien.

» M. le Président.- Merci, Här Henckes. Domat ass d'Debatt ofgeschloss a mir kommen elo zum Vote iwwert d'Propo-sition de révision.

D'Procuratiounen sinn net zouléisseg.

Premier vote constitutionnel

D'Proposition de révision ass ugehooll mat 51 Jo-Stëmmen, bei kenger Nee-Stëmm a ken-ger Abstentioun.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Ma-rie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Mar-cel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Fran-çoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Ober-weis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Wei-ler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Casteg-naro, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fer-nand Diederich, Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider et Roland Schreiner;

M. Xavier Bettel, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Alexandre Krieps et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes et Robert Mehlen.

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen elo zum zweetleschte Punkt vun eiem Ordre du jour vun haut. Dat ass d'Diskussioun vum Projet de loi 5717, en Ofkommes tëscht den EU-Länner an de Vereenegte State vun Amerika iwwert d'Entraide judiciaire. D'Wuert huet fir d'éischt de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Patrick Santer.

5. 5717 - Projet de loi portant approbation:

1. de l'Accord entre l'Union européenne et les États-Unis d'Amérique en matière d'en- traide judiciaire, fait à Wa- shington, le 25 juin 2003;

2. de l'Accord entre l'Union européenne et les États-Unis

d'Amérique en matière d'ex- tradition, fait à Washington, le 25 juin 2003;

3. de l'Instrument prévu par l'article 3, paragraphe 2 (a) de l'Accord en matière d'ex- tradition signé le 25 juin 2003 entre les États-Unis d'Amé- rique et l'Union européenne, relatif à l'application du Traité d'extradition signé le 1er octobre 1996 entre le Gou- vernement du Grand-Duché de Luxembourg et le Gouve- nement des États-Unis d'Amé- rique, signé à Washington, le 1er février 2005;

4. de l'Instrument prévu par l'article 3, paragraphe 2 (a) de l'Accord en matière d'en- traide judiciaire signé le 25 juin 2003 entre les États-Unis d'Amérique et l'Union euro- péenne, relatif à l'application du Traité d'entraide judiciaire en matière pénale signé le 13 mars 1997 entre le Gouverne- ment du Grand-Duché de Luxembourg et le Gouverne- ment des États-Unis d'Amé- rique, signé à Washington, le 1er février 2005

Rapport de la Commission juridique

» M. Patrick Santer (CSV), rappor-teur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hä-ren, well d'Kriminalitéit weder virun de geo-grapheschen nach virun de politesche Grenzen zrëckschreit a vun deene souguer Gebrauch mécht, mussen d'State sech esou organiséieren an zesumme kooperéie-ren, fir datt dës geographesch, mä beson-nesch politesch Grenze keng Hürd zu enger effizienter Kriminalitéitsbekämpfung duer-stellen.

Dës Kooperatioun setzt viraus, datt d'State sech géigesäiteg Vertraue schenken, datt déi jeeweileg Police- a Justizautoritéiten esou organiséiert a Prinzipien a Regele uwennen, vun deenen een ausgeet, datt se engem moderne Rechtsstat entsprechen. Esou an op dëse Prinzipie foussend ass et an der Europäescher Unioun zu enger en-ker Kooperatioun komm, wéi dat de Mandat d'arrêt européen, d'Équipes communes d'enquête, de Vertrag vu Prüm oder den In-formatiounssystem vu Schengen beweisen, ouni déi bi- oder multilateral operationell Kooperatioun ze vergiessen.

En Zesummeschaffe vu Police- a Justizau-toritéite soll sech net nëmmen op de Kader vun der Europäescher Unioun beschrän-ken. Mir hunn an der leschter Sitzungswoch d'UNO-Konventioun iwwert d'Bekämpfung vun der organiséierter Kriminalitéit guttge-heescht, déi vun iwwer 130 Länner ratifi-zéiert gouf. An an dee Kader vun der inter-nationaler Kooperatioun reit sech och dëse Projet de loi. Mir wäerten zwee Accorden, déi d'Europäesch Unioun mat de Veree-negte Staten de 25. Juni 2003 ënnerschiw-wen huet, an zwee Instrumenter vum 1. Fe-bruar 2005 tëschent Lëtzebuerg an de Ver-eenegte Staten approuvéieren.

Lëtzebuerg huet zwee bilateral Verträge mat de Vereenegte Staten, deen een iwwert d'Entraide judiciaire vun 1997, deen aneren iwwert d'Ausliwwerung vun 1996. No den Attentater vum 9. September 2001 hunn d'Vereenegt Staten insistéiert, datt déi ver-schidde bilateral Verträge, déi se mat deen eenzelne Memberstate vun der Unioun hunn, renégociéiert sollte ginn, fir se besser un déi grenziwwerschreidend Kriminalitéit an d'Terrorismusbekämpfung unzepassen.

Amplaz dës Verhandlung mat den een-zelne Memberstaten ze féieren, huet op-grond vun den Artikelen 38 a 24 vum Traité iwwert d'Europäesch Unioun de Conseil vun der Unioun dës Verhandlung gefouert. Dës Artikelen erlaben et der Unioun, internatio-nal Verträge an de Beräicher Police- a Justiz-kooperatioun ofzeschléissen. Esou kouw et dann de 25. Juni 2003 zu deenen zwee Ac-corden zwëschent der Europäescher Unioun an de Vereenegte Staten iwwert d'Entraide judiciaire op där enger Säit an d'Extraditioun op där anerer Säit.

Den Artikel 3, Paragraph 2 vun dësen zwee Accordë gesäit vir, datt d'Unioun dofir suerge muss, datt hir Memberstaten hir bi-lateral Verträge esou unzewennen hätten, wéi dat de jeeweilegen Accord virgesäit. Aus deem Grond goufen dann och den 1. Fe-bruar 2005 zwee Instrumenter ënnerschiw-

wen tëschent der Lëtzebuenger Regierung an der Regierung vun de Vereenegte Sta-ten, fir d'Accordë vun 2003 op déi zwee bi-lateral Verträge vun 1996 an 1997 unzewen-nen. Et geet also hei dorëms, véier Texter guttzeheeschen.

De Statsrot huet mat Recht dorop higewi-sen, datt déi zwee Accorden zwëschent der Unioun an de Vereenegte Staten eng natio-nal parlamentaresch Prozedur iwwerhaapt net brauchen, fir zu Lëtzebuerg uwendbar ze ginn. Verschidde Länner hu just déi bila-teral Verträge oder bilateral Instrumenter guttgeheescht. Anerer hunn d'Instrumenter an d'Accorden approuvéiert.

An Däitschland hu se e subtilen Ënner-scheed gemaach. Bei den Instrumenter heescht et „folgenden Verträgen wird zu-gestimmt“ - also déi classesch Formel -, a bei den Accordë steet „der Bindung an fol-gende Abkommen wird zugestimmt“. Fir awer fir Kloerheet ze suergen, well jo déi zwee Instrumenter vun den Accorden net ze trenne sinn a se sech dacks dorop beruffen, hu mer an der Commission juridique eis do-rop géeenegt, déi véier Texter ze approu-véieren, wéi dat och d'Regierung propo-séiert hat.

Här President, ech wëll elo net hei an den Detail vun deene véier Texter kommen, well et sech ëm eng technesch a ganz komplex Matière handelt. Déi, déi méi Detailer wësse wëllen, kënnen den Exposé des motifs, den Avis vum Statsrot an de schrëftleche Rap-port liesen, wou weider Detailer drastinn.

Mä ech wëll ganz kuerz eng generell Be-schreiwung vun deene wesentleche Bestëmmunge vun deenen zwee Accorden ginn. D'Instrumenter beruffe sech op déi Accorden, duerfir beschränken ech mech op d'Accorden.

Wat d'Entraide judiciaire ugeet, esou kann den État requérant Informatiounen vu Banken a Finanzinstituter, déi sech am État requis befannen, kréien, fir ze kucken, ob eng be-schëllegt Persoun do Konten huet. Dës Fi-nanzinformatiounen mussen awer a Relatioun mat enger Enquête pénale sinn; dat ass de Principe de spécialité. D'Bankgeheimnis ass kee Grond, fir dës Finanzinformatiounen net weiderzeleeden.

Et spillt awer hei och de Prinzip vun der Double incrimination, dat heescht, Fäiten, fir déi d'Entraide judiciaire ugefrot gétt, mus-sen an deenen zwee Länner ënner Strof stoen, enger maximaler Prisongsstrof vun op d'mannst véier Joer am État requérant an op d'mannst zwee Joer am État requis. Dës Finanzinformatiounen kënnen och nëmme fir d'Enquête, déi amgaangen ass, benotzt ginn.

Équipes communes d'enquête - dat heescht, lëtzebuergesch Enquêteure kë-nen um Territoire vun de Vereenegte Staten eng Enquête duerchféieren a vice-versa - kënnen opgestallt ginn, an dofir brauch een awer e speziellen administrativen Accord.

Zeien oder Experte kënnen iwwer Videokon-ferenz gehéiert ginn. D'Demandë kënnen iwwer E-Mail oder Fax gestallt ginn. Eng En-quête judiciaire kann och vun enger admi-nistrativer Autoritéit ausgoen.

E Memberstat vun der Unioun kann d'En-traide refuséieren oder se aschränken, wann déi beschëllegt Persoun d'Doudes-strof riskéiert. Den Dateschutz kann nê-men exceptionnel als Grond, fir d'Entraide net ze ginn, ugefouert ginn. Wann dat de Fall sollt sinn, ass eng Consultatioun zwë-schent dem État requis an dem État requé-rant virgesinn, fir auszemaachen, wéi déi iwwerdroen Date solle geschützt respektiv traitéiert ginn.

Wat d'Steiervergehen respektiv Steierinfrac-tiounen ugeet, esou bleift et hei beim Ac-cord vun 1997 tëschent Lëtzebuerg an de Vereenegte Staten, deen d'Entraide nê-men op d'Escroquerie fiscale limitéiert.

Den Accord, Här President, iwwert d'Extra-ditioun nennt sech un, wéi dat beim bilate-rale Vertrag vun 1996 ass; dat heescht, et muss sech ëm eng Infractioun mat enger Mindesthöchststrof vun engem Joer handle-n. D'Prinzipie vun der Double incrimination an der Spezialitéit fannen och hei Uwen-dung.

Zwee Punkte wollt ech speziell hei ënner-strächen. Éischtens, wéi ass et am Kader vun enger Ausliwwerung mat der Doudes-strof, déi nach a verschidde Bundesstate vun de Vereenegte Staten existéiert?

De bilaterale Vertrag, dee mer elo haten an deen 1996 ënnerschiwwe gouf, huet virge-sinn, datt d'Vereenegt State misste ge-nügend Assurancë ginn, datt entweder d'Doudesstrof net exekutéiert gétt oder net gesprach gétt vun de Geriichter. „Assu-rances suffisantes“, steet am Text.

Elo iwwert den Accord an dem Instrument iwwert d'Ausliwwerung gétt dat méi prezis. Dat heescht, et gétt elo festgehalten, wann